KUNG FJALAR,

EN DIKT

I

FEM SÅNGER,

AF

JOH. LUDV. RUNEBERG.

BORGÅ,

P. WIDERHOLM.

1844.

FÖRSTA SÅNGEN.

Han, skaparn af lycka och sed,
Skall se en dag, när fläckad af brott hans ätt
Slocknar i blygd, hans son, den ende,
Sluter som brud sin syster i eldad famn.

Satt hög å sin konungastol
Hugstore Fjalar, Gauthiods kung. Hans blick,
Klarnad i vunna segrars fröjder,
Skimrade ung än under hans silfverhår.

Jul kommit; det dracks i hans borg,
Midvinterns fästmjöd gäste i skumhöljdt horn,
Hundrade facklor brunno, flere
Jublade kämpar nu i sin konungs sal.

Alf, Wesete, Kare och Rafn,
I sommarns strider pröfvade, Ingul djerf,
Agnar och berserks-mördarn Hadding,
Ynglingar än, dock nämnde i skaldens sång,

Styr, ärrig, och Sote, med sköld
Af tvenne tolfter pilar igenomträngd,
Drucko i drottens rund. Hvem täljer
Alla hans kämpars namn och de bragders tal?

En glömme dock sångaren ej,
Årtyngde Sjolf, härskarornas bane, dig,
Ende af fordna tiders hjeltar,
Sparad åt Fjalar kung i hans ålder än.

Du stod vid hans sida, då ung
I bådas ådror brusade lifvets ström;
Trottsande årens makt och dödens,
Blödde en svalkad blod du med honom än. —

Lyss, Konungen reser sig opp,
Hans hand har fattat skummande hornet kring.
Hugad är drotten nu att tala,
Svärja han vill sin ed, det är löftets stund.

"Upp," talar han, "lyssnen J män,
Den gamle ekens svällande sommarlöf,
Vuxna på nytt kring gråa stammen,
Härjad af stridens stormar så mången gång.

Hvem finnes bland eder, som ren
På blomsterängar kufvade fjärlar, när
Fjerran på Morvens strand Dunkomar
Bleknande bet min glafven med blodig tand?

Skepp hade jag nio; med män,
Till hundrade från hvarje, i land jag gick,
Mötte med dubbel makt mig Morven,
Glimmande stolt mot gryende dagens rand.

Två stodo på stranden vi qvar,
Jag en och Sjolf den andra, när qvällens sky
Bleknad i vester samm, och månen
Sänkte på svärdets skördar sin blick af frid.

Så föll sig vårt ynglingadåd.
På kinden växte skägget, vi blefvo män,
Härjade land, dem ingen vinter
Härjat, och foro längre än sommarn far.

Mö tog jag, då grånade ren
Min lock, men drottningsnamn jag den väna bjöd.
Son hon mig gaf och dotter. Båda
Leka med blommor än på sin moders graf.

Mätt är jag på bragder och strid.
Fräjdstore drottar gälda mig skatt, mitt namn
Tröttade skalders läpp, och harpan
Äger för nya segrar ej toner fler.

Nu lyster mig hvila engång.
Min lefnads dag, den stormiga, nått sin qväll,
Stillare vindar susa; spörje
Kufvade haf och länder mitt aftonlugn."

Så talte han. Lyssnande stod
Fejdvane Sjolf. Den grånade kämpens bröst
Svällde af otämd harm, och mörker
Breddes i fåror öfver hans ögonbryn.

"Hvad, svek mig mitt öra," han sad,
"Var det kung Fjalars stämma, som hvila ljöd?
Tröttnade örnen ren att jaga,
Älskar han ärans strålande rymd ej mer?

Djerft höjer sig Erin ännu,
Två gånger kufvadt, trottsar det än ditt svärd.
Smygande Bjarmer bloda hafven,
Vill du dem bida här på din egen strand?

Ro skänker oss högen allen;
Derofvan hvilar ingen, den svage minst.
Hårda de äro lifvets lekar.
Ve, att din kraft är bruten i förtid, Kung!"

Stolt drogs, vid den åldriges ord,
Kring Fjalars läpp ett leende. Hornet gaf
Svennen han åter, och från vapen-
smyckade pelarn tog han sin båge lugn.

Nu hvinade strängen. En blixt
Flög salen genom. Skälfvande klang en sköld,
Träffad å motsatt vägg, men pilen
Darrade djupt bakom den i furans märg.

Ej syntes för kämparne då
Ett skott, likt detta, skjutet i Nord. Men lugnt
Fattade Kungen hornet åter,
Väldig i salen spordes hans röst på nytt:

"Frid," sade han, "skydda jag vill.
Förnimmen, Gauthiods söner, er Konungs ed!
Vidgade hyddor, sparda lunder,
Tegar af guldax vare mig segrar nu.

Gro skall i mitt hägnade land
Hvad ljuft, hvad mildt i menniskobröst blef sådt,
Svagheten blomma trygg, och kraften,
Sparande svärdet, glädas att skona blott.

Trott har på min vilja jag förr,
På samma vilja tror jag ännu; i strid
Styrde den dödens gång, i friden
Styra den skall, okufvelig, lifvets gång.

Yfs våldet med hotande arm,
Står ondskan trygg, bryts lag i mitt rike, kränks
Täckelig sed och fridlyst ordning,
Sjunke i glömska Fjalar och Fjalars ed!"

Sagdt. Dallrande spordes ännu
Hans stämmas ljud i kämparnes barm. Han sjelf
Förde med långsam hand till läppen
Hornet och drack det ut i ett andetag.

Nu satte sig kungen i frid.
Då steg från dörren fram till hans thron en gäst;
Ingen hans ankomst varsnat, undran
Följde den mörktomskyggades stilla gång.

Böjd syntes han först till sitt skick,
En okänd främling, kufvad af nöd och år;
Högre dock hvarje steg hans skepnad
Gjorde, och jättelik han för Fjalar stod.

Opp slog han sin kappa, man såg
Med häpnad Dargar, siaren, ödets tolk,
Mäktig att genomtränga dunkla,
Kommande tiders djup med sin andes blick.

Sedd var han sen hundrade år
Bland Nordens fjäll, af lyckliga sällan dock.
Hotande, dystra åskor fjerran
Anade den, som hörde hans lugna röst.

Nu talte han: "Konung, din ed
Var stor, en större hörde dock Dargar nyss,
Der han på klippans spets i lugnet
Lyssnade tyst till ljud från ett nattmolns rand.

Ord hörde han: Fjalar har glömt
Att Gudar skipa menniskors lott, han tror
Stolt på sin viljas lag, och ordna
Vill han en framtids skick med sin kraft af stoft.

Se skall dock hans öga ännu,
Förrn högens natt hans flyktiga storhet gömt,
Eviga makters lek med spotska,
Trottsande jordbarns löften, af bublans tyngd.

Han, skaparn af lycka och sed,
Skall se en dag, när fläckad af brott hans ätt
Slocknar i blygd, hans son, den ende,
Sluter som brud sin syster i eldad famn."

Tyst blef det i salen, det blef
För skådarns blick en syn, som då haglets skur
Stormat förbi, och lugnet åter
Lägger sig kyligt öfver en hvitnad bygd.

Blek satt på sin herrskarethrön
Kung Fjalar, färglös rördes hans läpp, och hårdt
Kämpades inom hjeltebarmen,
Innan med kufvad smärta han tog till ord:

"Gån," sade han, "bringen mig hit
Min Hjalmar, bringen Gerda, den späda, hit;
Skåda jag vill dem båda, välja
Vill jag emellan båda, ty en skall dö.

Känn, siare, Fjalar och känn
Hans trots, till molnets Gudar hans hälsning bär,
Spörj, om de lärt att allt försaka,
Innan, som han, de vant sig att allt förmå.

Nu, trampa din nattliga ban.
När en gång Fjalar rister sig geirsodd, kom,
Innan hans hand vid svärdet domnar,
Gälda han vill dig lön för din svarta lögn."

"Kung," talade Dargar, "ditt ord
Har ej förgäfves manat; jag komma skall.
Räknade äro lifvets stunder,
Äfven för oss de fyllas engång. Farväl!"

Bort vandrade siaren lugn.
Men in med kungabarnen en tärna kom,
Nalkades drottens thron och lyfte
Båda i tystnad sakta på fadrens knän.

Ej jublade kämparne mer,
Ej gick kring laget skummande hornets fröjd;
Tyst som en grift var salen, tysta,
Bäfvande blickar lefde kring Fjalar blott.

Val skulle han göra. Han såg
På Hjalmar först, såg länge, hans anlets natt
Klarnade, blott till afsked tycktes
Stilla hans öga sjunka på dottren nu.

Hon mötte hans öga och log,
Mot fadersbarmen lutande kinden trygg;
Darrande satt Kung Fjalar åter,
Gudabekämparn skalf för ett värnlöst barn.

Bort flydde från henne hans blick,
På Hjalmar föll den, flydde från honom, flög
Snabb som en ljungeld mellan båda,
Tills att, mot höjden rigtad, den qvarblef stel.

Då reste sig Sjolf. På hans kind,
Den bleka, gråa, rullade klar en tår.
Fram till sin gamle vapenbroder
Steg han och hof till darrande ord sin röst:

"Kung, Hjalmar skall föra ditt svärd
En gång, när sjelf du hvilar med maktlös arm,
Skydda ditt land och fjerran väcka
Minnet af Fjalar än, der det slumra vill.

Dröj längre då ej i ditt val!
Brant står vid stranden klippan, och nedanför
Väntar i tystnad svala vågen;
Lätt som en gnista slocknar din dotter der."

Så hördes han tala, han tog
Från fadrens knä det leende offret. Snart
Öppnades salens dörr, och natten
Slöt i sitt stumma mörker den gamles väg.

Qvar satt der han sutit ännu
Orörlig Fjalar; endast hans hand, som nyss
Slöt sig till stöd kring dottren, syntes
Ligga, som vissnad, nu på hans toma knä.

Sent höjde han blicken. Han såg
Kring vida salen forskande, bister, mörk;
Kämpar, som lett mot dödar, syntes
Bäfva för blixten, född i hans ögas natt.

Nu tystnaden bröt han. Hans röst
Var djup som fjerranrullande åskors dån.
"Vittnen af Fjalars sorg," han sade,
"Börjad är striden, hören er Konungs ord:

Ve den, som i tystnadens graf
Hvad nu han sett ej gömmer. Hans lif skall blygd
Hölja, hans spår min hämnd skall finna,
Fördes han än af stormen till verldens gräns.

Ej nämne en tunga det namn
Hon bar, min dotter. Här, i sin faders barm,
Har hon sin korta lefnads saga;
Vare den blott för mig. Det är minne nog.

Då först, när jag hunnit mitt mål,
När kring min hvila kumlen sig hvälfver hög,
Menniskoord ej når mitt öra,
Yppe en läpp hur dyr mig min seger var."

Så talte han, reste sig opp
Från thronen, tog vid handen sin son och gick
Väldig som förr ur kämparunden,
Lemnande grafvars tystnad i salen qvar.

År kommo och flydde igen,
Kung Fjalars ära spordes från land till land;
Men om hans dotters öde hörde
Ingen på vida jorden ett ord, ett ljud.

KUNG FJALAR.

ANDRA SÅNGEN.

NUNC DIMITTIS.

ANDRA SÅNGEN.

Hvems skall flickan af Shelma blifva,
Hvem skall plocka dig, lundernas ros,
Flägt kring strömmarnas stränder,
Hvem skall andas din svalkas doft?

Herrligt speglar i Cronas bölja
Hjeltars Shelma de glimmande torn,
Solen tömmer från östern
Öfver Morven en flod af sken.

Ljus är salen, der Finjal thronat;
Dunkla vandra derinne likväl
Söner tre af Morannal,
Gamle kungen i sångens land.

Gall med bågen är mörk att skåda,
Harpans Rurmar fördystras af sorg;
Nyss från striderna kommen,
Tiger trottsige Clesamor.

På hvarandra de se förstulet,
Hot sig tänder i drottarnes blick;
Åskor, gömda i hjertat,
Vänta stunden att blixtra fram.

Hvarför trifves ej fröjd i salen,
Frid i glimmande morgonens lugn?
Hvarför mulnar en broder,
När mot bröder hans öga ser?

Så i Ossians dar och Finjals
Lefdes icke i kungarnes borg;
Harpan klingade glädje,
Sången tjuste med bragders lof.

Starke voro de män af fordom.
Flammor like i skälfvande skog,
Genom fienders hopar
Fram de flögo, i stridens stund.

Men när främlingars trotts var brutet,
När i Shelma de syntes igen,
Milde voro de åter,
Mer än strålar af sommarns dag.

Hvi förgäta de stores söner
Fädrens seder och nära sin harm,
Om fullvuxen i yra
Morvens lugn den engång förstör?

Se, i borgen en flicka blommar,
Gall för henne sin båge har glömt,
Rurmar sjungit om henne,
Clesamor har för henne stridt.

Hvems skall flickan af Shelma blifva,
Hvem skall plocka dig, lundernas ros,
Flägt kring strömmarnas stränder,
Hvem skall andas din svalkas doft?

Äntligt brytes i salen tystnan.
Gall af bågen, den äldste till år,
Tar bland furstarne ordet;
Så han talar med kufvad harm:

”Söner äro vi af Morannal,
Samma moder åt honom oss födt;
Högt från skyarnas banor
Store fäder på oss se ned.

Hotfull spanar från molnet Finjal,
Om en fiende bäfvar ännu
Att sig närma de kullar,
Der han stred i sin ungdoms fröjd.

Hvad skall blifva af minnets Morven,
Af högttonande strängarnas land,
Om dess drottar hvarandra
Bryta neder med giftfyldt agg?

En må vinna till brud Oihonna,
Äga systern af morgonens sky.
Jorden blommar af tärnor,
Gränslöst vid för de andras val.

Upp, vi söke i frid den gamle,
Som i tornet förnöter sin dag.
Blinde kungen, vår fader,
Han må slita vår tvist engång.”

Hän de gingo till gamle kungen.
"Fader, länge fördoldt i din borg
Splitet grott och förbittring
Andats lömskt i vårt hjerta in.

Broder skydde att nalkas broder,
Följde smygande fjerran hans steg.
Nu vi vilje försonas,
Förrn ditt rike vi sänkt i sorg.

För Oihonna vi flamma alla,
Genom henne blott tändes vår fejd;
Den skall slockna med hoppet,
Om hon skänkes åt *en* till brud.

Älskat har du oss alla lika;
Hur du väljer, vi vörde ditt val.
Säg, hvem unnar du tärnan
Från ett blånande fjerrans haf?"

Gamle kungen i tystnad dröjde,
Vägde sönernas ord i sin själ.
Tveksam tycktes han vara,
Dock omsider han gaf sitt svar:

"Fri af hafvet mig gafs Oihonna,
Frihet såg hon på böljornas fält.
Tvånglös har hon sin barndom
Här fått spegla i floders lugn.

Som en flägt hon på böljor sväfvat,
Som en doft på vår leende strand,
Mig hon varit en stråle
I min slocknande lefnads natt.

Fri må fläkten sin vinge lyfta,
Doften sväfva i rymdernas famn,
Strålen välje sin bana;
Tvinga skall jag Oihonna ej.

Kanske älskar hon, Gall, din båge,
Eller, Rurmar af tonerna, dig,
Kanske ville hon följa
Dig bland svärden, o Clesamor.

Pröfven, så jag bestämmer. Åldern
Ger den första, den sista sitt rum.
Gynnad eller förskjuten,
Gömme ingen ett agg blott mer."

Satt vid Crona i grottans svalka
Lockomfladdrade flickan af sjön,
Då stod Gall i sin stolthet
För den skyggande tärnans blick.

"Kom Oihonna, mig följ i lifvet,
Jägarn älskar dig, rosiga sky!
Höga fjällarnas furste
Ber dig dela hans banors lust.

Såg du rymdernas glada syner
Högt från bergen i morgonens stund,
Såg du vaknade stålar
Dricka skälfvande dimmors dagg?

Mins du skogarnas ljud, då vinden
Rör med vingen de darrande löf,
Fågeln jublar, och rusig
Mellan hällarne bäcken flyr?

Eller vet du hur hjertat klappar,
När vid hornens och hundarnas skall
Busken prasslar, och hjorten
Står för ögat med hejdadt språng?

Flicka, älskar du dunkla qvällen,
Bleka stjernornas bäfvande ljus?
Kom, från toppen af Mallmor
Låt oss skåda hur natten föds.

O, jag sutit på fjället ofta,
När i vester sin skimrande port
Solen slutit, och rodnan
Stilla vissnat på molnets hy:

Druckit svalkan af qvällens anda,
Skuggans vandring i dälderna sett,
Låtit tankarna irra
Kring den nattliga tystnans haf.

Skönt är lifvet på skyars höjder,
Lätt man andas i doftande skog;
Blif min brud, och jag öppnar
För ditt hjerta en verld af fröjd!"

Talte vågornas svala tärna:
"Gall, jag älskar din lockande rymd.
Frisk är vinden på bergen,
Ljuft är lugnet i lundars djup;

Mer dock tjusa mig skaldens sånger,
Hjeltars minnen från flyktade dar.
Hör jag Ossians toner,
Darrar locken på kindens glöd.

Ofta kullarnas gräs har druckit
Hjortens blod, som min vingade pil
Hann i flyende loppet.
Gall, min båge har klang som din.

Gå, min vandring på Morvens hedar
Gladast var, då jag styrde den sjelf.
Pilen, bågen och kopplet,
Jagtens flicka begär ej mer."

Bort gick ynglingen, mörk kring pannan.
Rurmar, fursten af sångerna, kom;
Länge tego hans läppar,
På Oihonna hans öga såg.

"Flicka," hördes hans ord omsider,
"När jag ser dig, försvinner min själ
Utan mål i din anblick,
Som i dagen en dimma sprids.

Ej jag äger ett namn, som minnet
Stolt skall spara åt kommande år,
Blek är kinden, min ungdom
Vissnar tidigt i sorgens luft.

Dock förstod jag att älska kraften,
Fick för bragdernas ära en röst,
Slog jag harpan, i undran
Hörde Morven dess toners storm.

Nu jag kallnat för hjeltars strider,
Ryktet strålar ej mer för min syn,
Damm omtöcknar de strängar,
Dem jag rörde i tjusning förr.

Blott vid ensliga Cronas bölja,
Öfverröstad af strömmarnas brus,
Yppar sakta i toner
Jag för natten mitt hjertas qval.

Men blif min, och min sång skall ljuda
Hög ännu, som i fröjdernas dar,
Än få vingar och bära
Genom tiderna Rurmars namn.

Flicka, tjusar dig minnets stämma?
Låt det säga åt kommande år:
Så sjöng fursten af Shelma,
När han såg i Oihonnas blick."

"Rurmar," tärnan af hafvet talte,
"Späd står blomman vid flodernas strand,
Böjs af aftonens vindfläkt,
När i sömn han dess stängel rör;

Sjung för henne ditt hjertas strider,
Du de smäktande drömmarnas skald,
Tills i qvällen dess öga
Stilla fuktas af tårars dagg.

För Oihonna blott ljuf är sången,
När med klangen af drabbande svärd
Harpan ljuder, och segrar
Stormlikt brusa på bardens läpp.

Blott för hjeltar hon flamma kunde,
Älska blickar af trottsande mod.
Gå, du suckarnas yngling,
Ingen tröst för din sorg hon har."

Harm sig tände i Rurmars öga,
Rodnad spreds på hans bleknade kind,
Bort han vände sitt anlet,
Och ur grottan försvann han tyst.

Då kom stridernas stolta furste,
Stormig trädde till flickan han fram:
"Gall försköt du och Rurmar,
Väl, den tredje är Clesamor.

Ej han lärde med ord att segra.
Mellan sköldar på blodiga fält
Teg hans tunga, och svärdet
Ensamt talade dödens språk.

Men du älskar dock mod, o flicka,
Strider tjuste din flammande själ;
Strider vänta mig, skynda!
Jag vill famna dig först som brud."

Upp från mossiga hällens säte
Stod Oihonna vid ynglingens ord,
Tog hans hand och i glansen
Af hans frågande öga såg.

Så hon talade: "främst bland bröder
Var mig tidigt, o Clesamor, du,
Du, som ensam i Morven
Älskar strålen af svärdets brand.

När från Shelma du for att söka
Bragders ära i främlingars land,
Följde ofta min tanke
Öfver hafvet den väg, du tog.

Flägt af mäktiga fäders anda,
Far dit striderna kalla dig hän,
Låt en fiende darra
För en ättling af Finjal än!

Kommer sedan en bard från fjerran,
Vill jag sitta, i sköldarnas sal,
Vid hans knä då han sjunger,
Lyssna tyst om ditt namn jag hör.

Blir ditt öde att tidigt hinna
Dunkla skyarnas irrande fält,
Se då ned, och i Morven
Skall du finna en tårad kind.

Ofta ensam, från hedens stigar,
Skall jag blicka mot aftonens moln,
Ofta minnas din pannas
Ljusa hvalf, och din svarta lock.

Men min kärlek är dock ej brudens,
Är en systers, o Clesamor, blott;
Samma fader oss fostrat,
Gamle kungen i Shelmas torn."

"Vågors flicka," till svar gaf drotten,
"Ej ditt lif af Morannal du fick,
Ej min syster dig kalla!
Fjerranburna, hvem såg din börd?

Långt från Morven ditt blåa öga
Slog mot dagen du, vaknande, opp.
Ej en qvinna, men hafvet
Åt Morannal hans dotter gaf.

Kanske höjdes af vårens vindar
Säll en bölja mot morgonens sol,
Sjönk tillbaka och födde
Dig ur skimrande skummets ljus."

Lätt mot ynglingens panna förde
Hafvets flicka sin leende läpp:
"Mig dock är du en broder;
Kan jag blifva en broders brud?

Fjerran från skall en älskling sändas.
Som från randen af himlen en sky,
Som från fjällen en stormil,
Förr knappt anad, han komma skall."

KUNG FJALAR.

TREDJE SÅNGEN.

ZWEITER GESANG

TREDJE SÅNGEN.

O, ej till flägt jag föddes och ej till våg,
Fast ej min tjusning tändes, som andras.
En flickas varma, bäfvande hjerta slår
Här, under min snö, af längtan också.

Hvem är, som jagar hjortar i Loras dal?
Från tusen echos darrande dörrar
Kom hornets ljud tillbaka i qvällen nyss;
Nu slumrar det trött på skymningens bädd.

Der Cronas dunkeltspeglande bölja kröks
Kring ekomhvärfda, mossiga hällen,
Der syns hon, jägarinnan med svanhvit arm,
Oihonna, de svala vågornas mö.

På ljungens bädd hon satt sig och smeker gladt
Den fina, bruna, spensliga stöfvarn,
Der trött han står och slickar kring pilen än
Den kallnande hjortens blodiga barm.

Ej ensam tärnan jagat på Cronas strand,
Af sångens Gylnandyne hon följdes.
Den bleka flickan nalkas med långsam gång,
Och leende ser Oihonna sin vän.

"Hidjallans dotter," säger hon, "kom! Sin flygt
Har kullens gäst, den bäfvande, slutat.
Kom, ljuf är qvällen, svalare rör dess flägt
Kring skuldrorna ren min fladdrande lock.

En sång mig sjung, tills månen i österns port
Står mild, och lyser hedarnas stigar.
Du sjöng Oihonnas köld och dess offer sist.
Jag älskar ej sorg, sjung gladare nu!"

Och Gylnandyne satte sig blek och sjöng,
Mot höjden lyftes tårade ögat;
Der samm, i luftens blånande, dunkla haf
Allena en sky, hon följde dess ban.

"Hvar är du," klang dess stämma, "Crualins fröjd,
Den gråa kämpens, dväljs du i skyn deroppe?
Gå fram till silfverranden och blicka ned,
Här andas din fröjd, Oihonna är här.

I flydda dar, o Le, i din faders borg,
Mot Gylnandyne lyste ditt öga,
I hennes spår du följde till Morven, blef
En gäst i de klara harpornas land.

På dessa kullar syntes du ofta då,
När vidt kring qvällens soliga riken
Din flickas muntra, kallande jagthorn ljöd.
Här mötte din blick Oihonna också.

Hvem ser väl henne, hvem, som ej glömmer allt,
Hvad sällast förr i lifvet han anat?
Jag såg på dig, du såg på Oihonna blott;
Jag vissnade, du, säg blommade du?

Din läpp blef stum, ditt löje försvann, din kind
Blef molnet lik, en dimma af tårar,
En blodlös skugga gick du i dagens glans,
En irrande flägt på nattliga mon.

Så kom en morgon ensam du åter, stal,
I ovan lek, ur skimrande kogret,
Oihonnas lösta koger, en uddhvass pil;
Den gömde du blodig djupt i din barm.

Ej äger segrens harpa för dig en ton,
Ej lyfter minnets vinge din ära,
I förtid dog från bragden din arm, o Le,
En flicka det är, som sjunger ditt fall.

O, hennes toner äro ej bardens, ej
Vid dem du ljusnar, skugga på molnen!
O, hennes sorg fördystrar dig ej, den är
Oihonnas ju ej, din älskades ej.

Flyg sång, den matta flägten på heden lik,
Af ingen spord, besvarad af ingen,
För ljuft min suck att somna i nattens famn;
Som sucken engång jag somnar, ock jag."

Hon slöt. Från höjd, från däld och från våg en ton
Till afsked sände flyende sången,
Och ensam nu bland klippor i fjerran stred
Mot tystnaden dåft blott, Crona, din ström.

Då slog, i tysta, vänliga stjernors ljus,
Oihonna opp sitt strålande öga,
Åt Gylnandyne räckte hon mild sin hand.
Så talte de svala vågornas mö:

"Från bergens topp, så sjungs det, en kylig flägt,
Med dalens blommor leker Oihonna,
En våg hon är, som skimrar mot vårens sol,
Eld talar dess blick, is gömmer dess barm.

O, ej till flägt jag föddes och ej till våg,
Fast ej min tjusning tändes, som andras.
En flickas varma, bäfvande hjerta slår
Här, under min snö, af längtan också.

Men hvarför finns i Morven ej mer ett folk
Af hjeltar, like flyktade tiders?
För Finjals ätt för tung är hans sköld, och svagt
Rör Ossians sträng en trånande skald.

Ren nog jag hört af suckar, och tårar nog
Jag kostat Morvens smägtande söner;
För deras kärlek ägde jag kärlek ej,
Jag gaf dem min sorg, jag kunde ej mer.

När skall mitt åskmoln komma i storm engång,
När skall jag se dig, drömmarnas yngling,
I stridens dån, med glimmande svärdets blixt,
Förklara den eld, jag tändt i ditt bröst?

Lyss, bleka Gylnandyne, och känn engång
Hvad ljud Oihonna älskar i sången.
Begär ej klagan, frisk är min sägn, en vind
Från nordliga fjällar brusar i den.

Så talar sagan: fjerran i Lochlin satt
I fridsällt rike herrskande Fjalar,
Nämnd var han Lodins storm i sin ungdoms dar,
Kring länder och haf han glömmes ej än.

Nu var han gammal vorden och trött vid strid,
Drack mjöd, tog skatt och skipade lagar,
Ur slidan ficks knappt mera hans glömda svärd,
Och nakna på stranden lågo hans skepp.

En dag för honom trädde en yngling fram,
Hans son det var, han ägde ej flere;
Med lifvets ljusa vår i sin blick han såg
Den åldrige an, han talade så:

Bygg mig en drake, fader, och red mig ut;
Din ungdoms banor locka mitt sinne.
Min arm är stark, het sjuder min blod. Bort, bort
Jag längtar ur hemmets qvalmiga dal.

Tyst satt den gamle. Varmare blef hans son:
Fyll mig min bön, o fader, han sade,
Jag kan ej längre dväljas här oberömd,
Ej höra blott dig i skaldernas sång.

Lätt är mig ren din sköld, och en telning lik
Af dessa händer böjes din båge.
Den verld, der du har segrat, är öppen än,
Rum har den för Hjalmars segrar också.

Men sträng tog Fjalar konung till ordet då:
"Frid," så han sade, "svor jag att hägna.
Min dag var stormig; glad i en lugnad verld
Skall stråla min lefnads sjunkande sol.

Från brända hyddor, härjade fält, i blod
Ser kriget opp med mörker om pannan.
Jag älskar frid, gå yngling, betrakta den!
Dess anlete bär mitt leende land.

Men qvar han stod, den unge; han teg, en tår
I glöd föll ned på lågande kinden,
En stund han teg, då klarnade blickens glans,
Och brusande gjöts hans smärta i ord:

Hvem ger dig rätt att offra din son, o kung,
Åt glömskans natt, åt tystnadens öde?
Mitt lif du gaf mig, tag det! Ett bragdlöst lif
Jag gäldar dig, mer var gåfvan ej värd.

Tungt är att dö förgäten och utan namn,
Dock tyngre, fader, är det att lefva.
Blif ej så mörk! Att lefva förmår jag ej,
Men lyda jag kan, jag lyder och dör.

Den gamle kungen teg med förborgad harm.
En isköld låg i lugnet af orden:
Ett skepp begär du, ett jag dig ger, på strand
Det stått sen min första vikingafärd.

Dess köl är bräckt, gräs gror i dess botten opp,
Och dagen strålar genom dess sidor.
Upp, tag det, flyg kring hafven och sök ditt namn
Bland främmande ljud, förgäten af mig.

Och Hjalmar gick. Han kom på sin faders gård,
Der sköttes toma, barnsliga lekar;
Af mannahänder, knutna kring svärden förr,
Nu slungades klot, nu fångades båll.

Hvem finns, som älskar minnet af strider än,
Så ljöd till kämpaskaran hans maning.
Hvem följer mig på banan af ändlöst haf,
Att leka en lek med sköldar och stål?

Ett skepp jag fått; gräs gror i dess botten opp,
Och dagen strålar genom dess sidor;
Men seger vinns af folk, och af kölar ej,
Och tryggaste väg är segrarens väg.

Hans röst förnams, lik dånet af åskans vagn,
När öfver dåfva, qvalmiga dagen,
I nattsvart moln, den blixtrande åker fram
Och väcker ur blytung dvala en verld.

En storm var kommen öfver en lättsöfd sjö,
I glada böljor höjdes den åter,
En damm var bräckt, och yr, med fördubblad kraft,
Ur fängelset bröt en jublande flod.

Till hafs, till strid, till seger, till andra land!
Från man till man så skallade ropen,
Och snart, från halfsänkt skepp, på en trottsad våg,
Såg skaran sitt hems försvinnande kust.

Det kom ett bud för kungen: din son far bort,
Långt ut på hafvet skymtar hans drake.
Ditt land är utan värn, af dess kämpar för
De bästa han med på vikingafärd.

Då blef kung Fjalar vred, och hans hy böt färg,
Han slog sin sköld i ljudande salen:
Till sjös, han ropte, ynglingar! Fjalars lag
Är kränkt, och förbrytarn andas ännu.

Men Sjolf hans vapenbroder från fordna dar,
Gråhårig, böjd, tog ordet och sade:
Dröj Kung, begär ej fåfängt en nekad hämnd,
Och jaga med svalor örnarna ej!

Hvad mer? Du finner Hjalmar kanske, och vill
Med vissnad hand den väldige böja;
Skall han, i öfvermodet af styrkans fröjd,
Ej löna din vanmakts dåd med förakt.

Ett ord gaf Fjalar icke till svar. Han gick
Till stranden följd af väpnade skaran.
Hans gång var långsam; harm i hans anlet låg,
Nyss kämpande, nu den stelnat till lugn.

Tre dar på spårlös bana han irrat ren,
På fjerde dagen såg han ett segel;
Rakt fram mot Fjalars drake dess kosa hölls,
Och snart vid sitt mål det fladdrade slakt.

Till strid dig red, kung Fjalar, på Bjarmers språk
Med åsklik stämma ropte dess höfding,
Din son slog fräckt vår konung och tog hans skepp,
Gif bot för hans dåd, dö, lemna oss ditt!

I samma stund, bland stormande kämpar främst,
På kungaskeppet svängde han svärdet,
Och hård blef striden, like mot like stred,
Dock glesnade Fjalars sviktande tropp.

Omsider stod kring kungen en sköldborg blott
Af trogna vapenbröder från fordom,
Och Fjalar stred för seger ej mer, han stred
Orubblig för glansen blott af sitt fall.

Men se, i stridens hetta ej varsnadt förr,
Sköt fram ett skepp på kufvade vågen,
Förgylld var stäfven, seglen af purpurduk,
Och Gauthiods vimpel sken i dess topp.

Det klöf sin ban, det nalkades lugnt, men snabbt,
Och snart kring Fjalar lifvades åter,
Af nya, sälla, eldade gästers tropp,
De blodiga svärdens lyktande fest.

Den slöts ej förr, än solen i vester sjönk,
Då föll af Bjarmerskaran den siste,
Och seger ägde Fjalar, men mörk han stod
Med blottade stålet än i sin hand.

Än får mitt svärd ej hvila, så hördes nu
Den gamles djupa, darrande stämma,
Halft är mitt verk, af fiender ser jag här
Den djerfvaste stå okufvad ännu.

Ej Bjarmen var min ovän, för hans skull ej
Mitt lugn mot hafvets stormar jag bytte;
Jag drog mot den, som gäckade fräckt mitt bud
Och gjorde min svurna ed till en lek.

Träd fram med slutna hjelmen du man, hvars dåd
Blott svagt med tungans gissel jag agar,
Ett annat språk jag önskar att tala nu,
Med skarpare ägg det biter kanske.

Träd fram, din fader kallar dig nu till strid,
Det svärd, han gaf dig, blotta mot honom;
Om ej, så kom förkrossad och böj ditt knä,
Och dö med försonad skuld vid hans fot.

Han slöt. Ett sorl, som suckande vågens, dåft,
Dog långsamt bort bland kämparnes skara,
Och tyst, förfärlig, hotande, ensam stod
Än qvar i sin väntan Gauthiods kung.

Då lade Hjalmar, segraren, svärd och sköld
På blodadt skeppsdäck tigande neder,
Och trädde vapenlös för sin fader fram,
Och böjde i vördnad knä vid hans fot.

Och Fjalars klinga glänste mot qvällens sol,
Mot sonens hjessa styrde han hugget;
Det föll med kraft, gällt klang det i stålblank hjelm;
Men ynglingen stod orörlig ännu.

Min tid är liden, började Fjalar Kung,
Ej så jag högg i flyktade dagar.
Lös af dig värnet, blotta ditt hufvud, son,
För svag är min arm att klyfva en hjelm.

Då löste Hjalmar stilla sin hjelm och bjöd
Åt fadrens hämnd sitt blottade hufvud,
Och skyddlös stod han, ägde ej annat värn,
Än anletets öppna, leende lugn.

Dock se, den gamle svigtade nu. Hans svärd,
Till dödshugg lyftadt, drabbade offret
Så matt, som om till hvila det lagt sig ned
På lockarnas gula, svällande bädd.

Från denna stund far ynglingen, djerf och fri,
Från strand till strand på främmande vågor,
Och Fjalar sitter hemma i fridsällt land,
Och gömmer i blidkadt hjerta sin fröjd.

När qvällen kommer stundom, och kungens borg
Af gäster fylls, och fradgande hornet
Går laget kring, och grånade skalden rör
Den väldiga harpans darrande sträng,

Och sjunger, glömsk af åldrade minnens pris,
Den unges nya segrar allenast,
Och Hjalmar, Hjalmar klingar i salen högt,
Och Fjalar, den stolte Fjalar förgäts,

Då smakar mjödet kungen, då höjer han
Föryngrad åter lutade pannan,
Då sänder han, vid tonernas lek, ibland
Med strålande blickar sångaren tack."

Hon slöt. På marken glimmade daggen ren,
Och månan såg från blånande höjder
Med klarnadt öga ned i en rymd af lugn,
Der tyst i sin gång skred sommarens natt.

Då sågs på heden nalkas en man, han kom.
"Jag sökt ditt spår, Oihonna," han sade,
"Från Morvens kung jag bringar ett bud: var snar!
Förrn morgonen gryr han väntar dig ren."

"Du man af ord, som ila," var flickans svar,
"Hvad gör, att så den gamle mig kallar,
Har dödens flägt hans vissnade lemmar rört,
Säg ärnar han gå till andarnas hem?"

Den komne talte: "Klang jag af vapen hört
Från borgens salar. Drotten i tornet
Tre gångor slagit skölden, från läpp till läpp
Hörs ropet om strid; jag känner ej mer."

Då stod Oihonna ljusnande opp. "Du man,
Ditt värf har här du slutat," hon sade,
"Gå, för hans dotters hälsning till Morvens kung,
Hur morgonen gryr hon ser i hans torn."

KUNG FJALAR.

FJERDE SÅNGEN.

FJERDE SÅNGEN.

Hvi dröjer han, Fjalars son,
Har Innishonna i lundars natt
Hans stridshåg lockat till hvila,
Förgäter Hjalmar sitt ord?

Det dagas på Morvens strand,
I dunklet gråna på klippans höjd
Morannals torn, och derunder
I dimmor suckar ett haf.

Oihonna, du syns ej än,
Hafburna flicka, hvar drömmer du?
Stå upp, dig väntar Morannal,
Den gamle saknar sitt ljus.

Ej ser han att natten flytt,
En ändlös natt i hans öga bor,
Ej jordens brudliga anlet
Han ser vid morgonens kyss.

Dock vaknade flägtars lek
Från tornets fönster förnimmer han,
Och lyss till börjande ljuden
Af vattenfåglarnes flygt.

Och växande vågors brus
Han hör och kallar, Oihonna, dig.
"Upp dotter skynda dig; dagen
Är här, hans stämma jag hör."

Då kommer hon, vågens mö,
Den svala strålen på Morvens fjäll;
Hon nalkas lyssnande Kungen:
"Morannal, fader, o hell!

På heden vid Cronas ström
Jag stod, när solen sig sänkte sist;
Der såg med lockande ögon
Den tysta natten mig än.

Sent kommer Oihonna nu,
Djupt sof din dotter af jagten trött.
I drömmars riken, o fader,
Förgat förlänge hon dig.

Dock glimmar Dunhormods topp
Ej än; matt rodnar blott höjdens fur.
Hvi bjöd din vilja mig vara
Långt förr, än morgonen, här?"

Fram räckte den gamle mildt
Till dottrens möte en vissnad hand:
"Kom," så han sade, "du strimma
I Shelmas dimmiga natt.

Kom låna en dag blott än
Den blinde gubben ditt ögas ljus;
Hans blick skall klarna mot qvällen,
Hans mörker fly som en dröm.

När aftonens moln du ser
Förbleknadt segla i stjernklar rymd,
Då vandrar drotten af Shelma
Med dagad blick på dess rand,

Och skådar på nytt sitt land,
Som långt, långt borta han mins det än,
När månen gjöt på dess kullar
Sin ström af darrande ljus.

O dotter, det stundar strid,
Från Innishonna ett budskap spörjs,
Dit kom han, sagornas Hjalmar,
Med Locklins kämpar i går.

Dän sände sin hälsning han,
Den unge örnen från dimmors land:
Upp, drott af frejdade Morven,
Till vapen kalla ditt folk!

Frisk blåser en vind från nord,
När vattnen dagas i morgon, kung,
Ett åskmoln för den af segel
Emot din bäfvande strand."

Den åldrige slöt. Ett sken
Af rodnad syntes på flickans kind.
"Hvi hotar," sporde hon sakta,
"Oihonnas hjelte ditt land?"

Då talte Morannal än:
"En skatt jag äger, han fordrar den;
I bardens toner den klingat
Och lockat ynglingens håg.

O dotter, förnim hans ord!
Så bjöd han säga: jag for på våg
Till solens leende länder,
Till vinterns isiga hem;

Men hvart jag ock kom, der ljöd
I sång, i saga din dotters namn,
Der hördes älskares klagan,
Försmådda veklingars qval.

Då svor jag i harm att sjelf
Den spottska flickan till brud mig ta.
Gif akt att skydda din dotter,
Ty Hjalmar friar med svärd.

Så hotar han, grydde nu
Den dag, som såg mig på Cronas hed,
När Trenmors skara der blödde,
Och Erin höljdes af sorg!

Då funne på sandens bädd
Snart Locklins kämpe sin graf också,
Lik hafvets bölja, som störtar
På stranden opp och förgås.

Men flydd är Morannals tid,
Hans arm är vissnad, hans blick är släckt,
Hans strider blekna i fjerran,
Som vinterns nattliga sken.

Skall Morven i glans stå fram,
Dess kämpar blöda med fröjd i dag?
Fins blixt, o Gall, på din båge,
Bor död i Clesamors spjut?

Och Rurmar, min tredje son,
Som slår din harpa i Finjals sal,
Förstår du tvinga med svärdet
En ton ur hjelmar också?

Mig tyckes att ljud jag hör,
Kring Loras stränder en klang af stål.
Se ut, hvad ser du, o dotter,
Gå Shelmas härar till strid?"

Hon blickade ut, hon såg
Med tjusfull bäfvan i klarnad rymd,
Och mot dess speglande anlet
Bröts dagens rosiga sken.

"O fader, en här jag ser,
Från bergen tågar den långsamt ned,
Som molnet tågar mot dalen,
Och gömmer åskor och storm.

Men lugnt är det vida haf,
I glans slår solen sitt öga opp,
Och djupen skälfva af lågor,
Och fästet spränges af ljus."

Det sågs i den gamles drag
En skymt af leende sorg, dock snart
Stod hög han upp, och hans ande
Bröt fram i glödande ord:

"Hell," talte han, "himlars drott,
"Du stjernekonung, jag helsar dig,
Du sol, som vandrar i ungdom
Högt öfver vissningens jord!

Min glädje i fordomtid,
Mitt ljus som hägrar i minnet än,
Fast natt betäcker mitt öga,
Fast mörker bor i min barm!

Behöf, i din stolthet, ej
Ditt anlet gömma i dag, af harm
Att se en son af Morannal,
Som skyr en fiendes spjut!

Och barn af er faders kraft,
Gall, jagtens furste, och Clesamor,
Du yngling pröfvad af svärden,
Och Rurmar, sångernas vän,

Gån glade på hjeltars ban,
I spår, som trampats af Finjals ätt!
Allt här försvinner, evärdlig
Är bragdens ära allen.

Säll den, som af år ej bryts,
Som ung får falla i hjeltars rund,
Som blixten ler i sin tjusning
Och ljungar, krossar och dör.

Ack, tynande flamman lik
Är ålderdomen. På hemmets härd
Den flämtar matt och förbrinner
Och höljs af aska och glöms.

Hvi dröjer han, Fjalars son?
Har Innishonna i lunders natt
Hans stridshåg lockat till hvila,
Förgäter Hjalmar sitt ord?

Mig tycks dock, att vågors svall
Jag hör och nordliga flägtars sus,
Som fly med starkare vingar,
Hvar stund, mitt öra förbi."

"O fader, vid nordens rand
Går natt ånyo på fästet opp.
Rädd bäfvar strålen af dagen
Och flyr på böljornas topp.

Det mulnar, i mörker sveps
Allt längre hafvet, och stålgrå höjs
Garmallas klippa och skakar
Från hjessan bränningens skum.

Och hvitare vågor slå
Mot stranden redan, och halfbränd står
På branten furan och svigtar
För stormens växande il.

Dock syns ej ett segel än;
Mot svarta molnet i fjerran blott
Bryts stundom flyktigt en ljusning,
Af måsens vinge en blixt."

Hon tystnade, stormen röt
Med fullväxt stämma i rymden ren,
Och tungt ur djupet i gensvar
Ljöd böljans flämtande suck.

Och molnet af eldar klöfs,
Och genom ödsliga höjders vidd,
Dåft öfverröstande stormen,
For himlens mäktiga dån.

Då talade Morvens kung:
"En dag lik denna jag såg en gång,
Det var den dagen på hafvet,
När dig, o flicka, jag fann.

Darg hette en man. Hans namn
Må sång ej nämna. I biltog färd
Förskjuten, hatad och hemlös
Kring vattnen sökte han rof.

Jag följde med harm hans skepp,
Som vågat närma sig Morvens strand;
Och röfvarn skydde att bida,
Vid mörkrets bragder blott van.

Ren nalkades qväll, och långt
På hafvet syntes hans segel än,
Och fåfäng glödde min vrede;
Då bröt ur molnen en storm.

Af dånande åskor följd,
Som nu, fördubblad i kraft hvar stund,
Min drakes vingar den lyfte,
Men slet Dargs segel från topp.

Dock skulle en nidings blod
Mitt svärd ej fläcka. En ljungeld sköt
Ur svartnad sky, och en flamma
Steg klar ur röfvarens skepp.

Jag nalkades branden. Eld
Var allt, qvar syntes blott Darg; han stod
I dyster tystnad vid rodret,
Mot flamman täckt af sin sköld.

Ett barn på sin arm han höll,
Han tycktes vänta mitt segel nu,
Han såg tillbaka beständigt
Med längtans dröjande blick.

Mig rörde hans nöd. Jag höll
Allt närmre, tills på ett pilskotts håll
Mitt skepp jag svängde mot vinden,
Att undgå flammorna sjelf.

Då kastade röfvarn vildt
Sin sköld i lågan. Ett språng han tog,
Och sjönk med famnade barnet
I böljans gapande graf.

Bort flög med orkanens il
Hans skepp. Sjelf kämpande sågs han än
Sin börda lyfta ur vågen,
Och räddning kräfva af mig.

Jag märkte hans vink. Jag tog
Ombord den brutne. Då såg min blick
För första gången Oihonna,
Då fick af hafvet jag dig.

Späd var du, men oskadd dock
Af våg och flamma. I gråt du låg
Vid röfvarns bröst, och i bäfvan
Ditt anlet gömde vid hans.

Men dyster, i trottsigt lugn,
Med svedda lockar, med halfbränd drägt,
Satt blek, som skyarnes vålnad,
På däcket döende Darg.

Kung, talte han, nöjd jag går
Till önskad hvila i glömskans famn,
En bön dock ber jag för henne,
Som ensam sörjer mitt fall.

Ej är det min blod du ser
I hennes kinder. Sin lefnads skuld
Den fågelfrie förstöraren
Åt ingen lemnat i arf.

Hon gafs mig af natthöljd sjö,
En stormig jul, då i vådligt skygd
Af Vidars klippa jag ankrat,
Vid Fjälars konungaborg.

Blif henne ej oblid du,
Hvars mildhet alldrig af ryktet glöms;
Hon var den enda på jorden,
Som fått en glädje af mig!"

Ljuf föll på Oihonnas kind
En tår, vid åldrige kungens ord,
Men snart till ändrade syner
Flög klarnad åter dess blick.

Vid stranden ett härskri ljöd,
Med stormens brusning, med åskans dån
Förmäldes klangen af sköldar,
Och kämpars jublande rop.

Han syntes på svartnad våg,
Han kom ren örnen från dimmors land,
Sjökungen, Hjalmar af hafven
Flög Morvens härar emot.

Och stolt på sitt hemlands strand
Stod Shelmas skara i sluten tropp,
En klippvall, trottsande böljan,
Som skyrest måttar sitt slag.

Den drabbade. Stridens stund
Var kommen, vågen mot klippan bröts,
Här föll mot hår, och på stranden
En bränning stänktes af blod.

Men stum i sin tjusning stod
Oihonna. Flickan från hafvet såg
Sin hjelte, mötte i dagen
Sitt ljus från drömmarnas verld.

Hon följde med eldad blick
Hans ban, hon såg, hur med svärdets blixt
Han bröt sig vägar i molnet
Af Morvens skockade här.

Ren segrade Lochlins folk,
Ren Shelmas skara i svigtning stod;
Då såg hon striderna stanna,
I lugn böts slagtningens storm.

"Oihonna, din läpp är stum,
Gif svar," så talte Morannal nu,
"Hvi glesnar klangen af svärden?
Finns Morvens ära ej mer?"

Han sade. I bäfvan gaf
Sitt svar Oihonna: "o fader, gläds!
Snart, snart är sagornas Hjalmar
En blodlös skugga på skyn.

Han svigtar, hans hjelm är bräckt,
Han mött tre söner af dig, o kung,
Han kämpar ensam. I häpnad
Slår allt vid drottarnes strid.

Djerf drabbar med spjutet Gall,
Skarp blixtrar klingan i Rurmars hand,
Och blodigt synes mig svärdet,
Som höjs af Clesamors arm."

Då mörknade Morvens kung,
Han slog i vrede sin ungdoms sköld,
Han hof sin stämma, och stillhet
Han bjöd kring drabbningens rymd.

"Hvad," ropte han, "höljs med blygd
Morannals hvitnade hjessa? Kränks
Af er, o söner, hans ära,
Som trottsat skiften och år?

Skall sången om Finjals ätt
Med fruktan flyga min qväll förbi,
Att ej er nesa må röra
Dess vingars strålande glans?

Och sagan i Lochlins land
Förtälja Hjalmars, den ädles fall,
Och hånfullt nämna, att ensam
För er, för trenne han föll?

Upp Gall, du är kungason
Som han, förstfödde bland bröder, du,
Gå, strid allena och stupa,
Om segern sviker ditt svärd!"

Allena, med framsträckt sköld,
Mot Lochlins hjelte till strid gick Gall.
Ej svag var fursten af Shelma,
Dock snart drack stoftet hans blod.

Han stred i sin ungdoms glans,
Han föll med ära från styrkans höjd,
Som vågen sväller i dagen
Och strålhöljs än i sitt fall.

Fram trädde på blodad sand
Nu Rurmar, buren för strider ej,
Blott van vid drömmen och harpan
Och hjertats tidiga sorg.

Hans kamp som en facklas var
Mot nattens stormar. För Hjalmars slag
Han sjönk, och evigt för sången
Var kallnad ynglingens barm.

Den tredje var Clesamor,
Till år den yngste, men tidigt sedd
Bland män af Morven, på dödars
Af järn omblixtrade fält.

Han kämpade vredens kamp,
Hans blickar sprutade flammors hot,
På blod af bleknade bröder
Sitt svärd han förde till hämnd.

Och drabbande stålet klang,
Och Morven hörde med tjusning än
Ett sent, halftdöende echo
Af ljud från Ossians dar.

Då hejdade Hjalmar rörd
Sin hand, som måttade dödens hugg:
"Håll yngling," talte han, "spara
Jag vill åt sagan ditt lif.

Mig gläder din morgons glans,
Din dag skall stråla af sol engång,
Kom, räck mig handen försonad,
Och lef för bragdernas fröjd."

Föraktligt till svar ett slag
Gaf Shelmas kämpe med afvigt svärd;
Och ny blef striden, och slocknad
I blod slöts Clesamors blick.

Du flicka från vågors haf,
Ditt blåa öga af tårar skyms.
Ej föll din hjelte, Oihonna,
Hvi gråter vågornas mö?

Hon fattat den gamles hand:
"Sörj, fader," talte hon, "ensam, böjd,
Med mig och mörkret du lemnats,
Att vänta segrarens bud.

Ej andas en son af dig
På Morvens klippiga stränder mer;
De följt hvarandra i döden,
De sofva grafvarnas sömn."

Hon slöt. Men i klarhet sken
Morannals panna på nytt. Hvart moln
Af oro lemnade stilla
Hans anlets bleknade dag.

"Nu," talade Morvens kung,
"Kan utan fruktan Morannal gå
Att möta fädernas andar
I stjernors blånande sal.

Ej följs han af minnens blygd,
Ej skall han gömma i molnets natt,
För söners nesa, sin vålnad,
Då Finjal nalkas på skyn.

Du dotter, en graf mig red,
Der Shelmas furstar på sandens bädd
Nu hvila. Skänk oss gemensam
En vård i harpornas land.

Sen följ på hans bragders ban
Den ädle främlingen säll, och gömm
Morannals minne och lyssna,
Då sången höjer hans lof."

Hans hvitnade hjessa sjönk
Mot skuldran sakta, hans öga slöts,
Och drottens ljusnande ande
Flög glad till skyarnes hem.

KUNG FJALAR.

FEMTE SÅNGEN.

FÜNFTE SZENE.

FEMTE SÅNGEN.

Hvad är menskan att mot er hon stormar?
Stjernor like, i onådd rymd,
Len J genom molnen af jordens öden,
Dem i lek en flägt af er vilja styr.

Nu var Fjalar Konung gammal vorden,
Satt mest stilla i högbyggd sal,
Hade ej sen länge sitt land beskådat,
Ej fått andas svalkande sjöars luft.

Och det blef en dag, och solen stigit
Nyss ur böljornas bad i glans,
Och dess alldrig åldrade glädje lyste,
Som i fordna dagar, i salen än.

Kungens håg var lätt i morgonstunden;
I förklaring hans anlet sågs.
Om förflutna, stormiga tiders minnen
Talte han i grånade kämpars krets.

Plötsligt höll han midt i sagan inne,
Stod från thronen i höghet opp.
"Vingsnabbt flykta," sade han, "styrkans stunder,
Och för minnet äger man dagar nog.

Jag vill föras opp på Telmars fjällbrant,
Och betrakta mitt land ännu.
Jag vill se den sällhet min ande skapat,
Förrn mitt öga skymmes af kumlets natt.

Bringen mig mitt svärd! En bragd är öfrig
För min domnande arm ännu.
Segra var min vana, och blott med seger
Höfs att sagan slutas om Fjalar kung."

Svärdomgjordad leddes gamle kungen
Upp till toppen af Telmars fjäll,
Och han satt och såg på sitt land i tystnad,
Der, af sommarn famnadt, i frid det låg.

Solen lyste öfver värmda dalar,
Öfver speglande sjöars rymd;
Mellan kullar skimrade blåa floder,
Och på fälten böljade skörd vid skörd.

Ljust och gladt låg Fjalars vida rike,
Högtidssmyckadt, för Kungens fot;
Med ett anlet mildt, som en tacksam dotters,
Såg det mot sin grånade fader opp.

Men den gamles blick blef skum af tårar,
Och han talade stolta ord:
"Jag har sett mitt verk, det är nog, fullkomnad
Lefver här för minnet den ed, jag svor.

Ödebygder ärfde jag af fäder,
Jag har skapat ett fruktbart land.
Dessa tegar plöjde ej fordna männer,
Dessa hyddor sågo min ungdom ej.

Jag har lefvat." Drotten teg i höghet,
Men till honom ur kämpars rund
Framsteg Sjolf, den gamle, med mulnad panna,
Och han hof sin stämma till kraftens ord:

"Kung, du åldras, armens senor svika,
Tung du lutar mot jorden hän.
Blott en skugga, smältande bort i natten,
Ser ännu mitt öga af hvad du var.

Var du sjelf dig nog, hvi lät du vissna
Dina lemmar i ålderns höst?
Var det du, som skapat det verk du skådar,
Upp då, skapa åter din ungdom sjelf!

Böj ditt sinne, Kung, för höge Gudar!
Deras gåfva din storhet var.
Det var Frey, som klädde i grönska tegen,
Blott Allfader hägnade landets frid.

Thors var kraften, som du kände fordom,
När i striden du väldig stod;
Hvad du sjelf förmådde, det var att falla
Glömd, som trädet faller i stiglös skog."

Så den gamle. Tankfull satt kung Fjalar,
Talte sedan med trottsigt lugn:
"Ord jag hört om makter, dem ingen skådat,
Och på drömmars väsen jag bjuds att tro.

Ovan är jag att på andra lita,
Stöd jag fann i min egen barm.
Så jag menskor kufvat, och ödets roder
Ryckt ur fåfängt hotande Gudars hand.

Sanning må det vara: Fjalar åldras,
Locken hvitnar, och skuldran tyngs.
Mycket är försvunnit, som fordom varit;
Lifvet lefver så, det är tingens gång.

Ett är qvar. Den arm, som år försvagat,
Kan jag höja till seger än,
Kan min lefnads bleknande fröjd och storhet
Kasta kungligt leende bort och dö.

Jag vill dö. Mitt kall är fylldt." Vid ordet
Hof den gamle sin hjessa hög,
Lät sin kungamantel på klippan falla,
Och för dagen blottade barmens ärr.

Sist han drog sitt svärd; som förr i striden,
Rostfri skimrade klingans glans.
Blixt fanns qvar ännu i den gamles öga,
När en blick till helsning han stålet gaf.

"Hvar är Dargar nu," så talte Kungen,
"Han, som lyssnar till Gudars råd,
Ser i rymder in, dem hans blick ej hinner,
Och i tider lefver, som än ej grytt?

Vore han så vis, han yfs att vara,
Kände stunden han nu, och kom.
Lofvat har han stå för mitt svärd, förrn maktlös
Hämnarns ljungeld hvilar i domnad hand."

Som han sagt det, sågs en vålnad skrida
Genom dalen i långsam gång,
Upp mot fjällets höjder han styrde stegen,
Och på toppen trädde, der Fjalar satt.

Kungen syntes häpna, när han kände
Gråa vandrarens drag igen.
Utan ord han satt, och hans hand med svärdet
Sjönk invid hans sida i stillhet ned.

Dargar stod för drotten. "Du har bjudit
Mig att komma. Du ser mig här.
Länge har du låtit mig vänta, konung,
Du är bräcklig vorden, sen fordna år.

Har du hunnit nu ditt verk fullborda,
Är han hållen den ed du svor?
Har du lagt för lifvet den väg, det tagit,
Och till moln gjort Gudar och Gudars råd?"

Fjalar log. "Det träffar stundom sällsamt",
Så han talte, "af hvilken flägt
Fördes till ditt öra min maning, gubbe,
Samma stund, när öfver min läpp den hann?

Dock du kommit, det är nog. Besvara
Vill till lön jag din fråga nu:
Jag har visat lifvet den väg, det tagit,
Och mitt råd har seger, och Gudars ej.

Se dig om, det är mitt land du skådar.
Var det sådant, då jag ej var?
I min makt det stått att i strider offra
Allt hvad nu här menskligt af lifvet gläds.

Detta rike har jag kunnat härja,
Ödelägga från gräns till gräns,
Att ej vinden funnit ett löf att röra,
Fjäriln ej en planta att hvila på.

Nu hvad ser du? Vidt, som ögat hinner,
Lyser dagen på bruten bygd,
Lundar stå, der ödsliga skogar stodo,
Och, der rofdjur nästade, tjäll vid tjäll.

Tegar bära årets hopp, som fordom
Drefs af stormar kring okändt haf,
Sommarskuren, daggen af natten fostra
Nu vår rikdom, växande förr ur blod.

Tämd är jorden, tämdt är menskosinnet,
Berserksmodet ej dyrkas mer,
Andra makter råda i svärdets ställe,
Och der våldet segrade, segrar lag.

Tukt och seder skattas, mildhet trifves,
Fredligt yrke sin ära har.
Så har Fjalar mäktat sitt rike ordna;
Säg mig, skuggors tolk, om han fyllt sin ed?

Men det hot, du bar från dina Gudar,
Som en rök det försvunnit har.
Ingen syster sluter min son i famnen,
Och min hjessa tryckes af ingen blygd.

Blåa djupet gömt min enda dotter;
Öfver kufvade vågors rymd,
Fläcklös, mångbesjungen, sin faders ära,
Hjalmar säll från seger till seger far.

Blott ett löfte än jag ej fullbordat,
Det skall fyllas; min tid är korrt.
Nalkas, Dargar, kom att din skuld försona,
För din lögn jag kräfver i bot ditt blod!"

Gamle siarn såg på kungen neder:
"Lifvets börda," så talte han,
"Skall från mig ock lyftas engång, o Fjalar,
Och för tidig kommer mig döden ej.

Skådat har jag nog af menskoöden,
Pröfvat sorger och fröjder nog.
Dock en stund fördrar jag väl än att lefva;
Jag begär den stunden för din skull, Kung!

Dröj med hämnden, tills ett vittne kommer,
Som förhöjer din segers glans.
Dröj, tills Hjalmar kommer, sin faders ära;
Ej blir väntan lång, han är fjerran ej."

Så han talte, och han teg och sträckte
Handen stilla mot hafvets rymd,
Och i jubel stormade Fjalars skara:
"Gauthiods drakar närma sig, Hjalmar syns."

Hjalmar syntes. Lätt på blåa banan
Flög hans flotta mot hemmets strand.
Närmre, närmre glänste, hvar stund, hans segel,
Och kring kölar skimrade vågors skum.

Glädje sken ur gråa kämpars blickar,
Der de samlats på skyhögt fjäll.
Gamle kungen syntes allena mulen,
Tankfull, mörk mot skeppen han såg, och teg.

Först, när hamn de nått, och klippors branter
Skymde bergade segel ren,
Föll kung Fjalars öga på Dargar åter,
Och han bröt sin tystnad och ordet tog:

"Ej jag trodde mig min son få skåda,
Ryktet sjöng, att han fjerran var.
Dock den dag af lifvet jag afsked tager,
Kan väl, utan undran, ett under ske.

Hjalmar nämnde du. Välan, han kommit,
Höja skall han min segers glans.
Här, med sol, med haf och med jord till vittnen,
Skall han stå och dömma emellan oss."

När han sagt det, syntes Hjalmar. Ensam
Kom han klippornas stig uppför,
Ej som fordom strålande, vapensmyckad,
Men med blottadt hufvud, och utan sköld.

Blekhet i hans anlet låg, lik skenet
Öfver drifvan, en månklar natt;
Dyster var han sjelf, som en syn ur grafven,
Och i handen bar han ett blodigt svärd.

"Var välkommen, son," med bruten stämma
Talte kungen till helsning då,
"Väl jag önskat finna dig annorlunda,
Men min glädje är du, hur helst du är.

Tala, tälj oss dina bragders skiften,
Hårda strider du pröfvat visst?
Bär du sår, som tömma din styrkas källor,
Ty din läpp syns darra, din kind är hvit?"

"Fader," svarte Hjalmar, "hårda strider,
Utan vapen, jag pröfvat har.
Intet stål har genom mitt pantsar skurit,
Dock förblöder hjertat af djupa sår.

Gömma borde jag min blick för dagen,
Och jag skyggar att se dig an;
Men min skuld jag ville för dig få blotta,
Derför bar jag lifvet, och andas än.

Jag är krossad. Dock min lott af storhet
Hann jag taga, fast ung till år.
Fråga sagan, lyssna då barder sjunga,
Och du skall förnimma hvad Hjalmar var.

Nordens ära, hafvens kung jag nämndes,
For kring verlden, som stormen far,
Bröt den fräcke, stödde, der stöd behöfdes,
Tog af drottar kronor, och kronor gaf.

Sådan hann jag Loras kust. Morannal
Styrde sångernas stolta land.
Ryktet talte högt om hans dotters fägring,
Och jag stred om henne med Morvens här.

Gamle Kungen sjelf satt blind i tornet,
Men hans söner jag slog i strid,
Tog som segerbyte ombord Oihonna,
Och mitt bröllopp redde på skumhöljdt haf.

Fader, vet du hvad det är att älska?
Har du famnat en fröjd en gång,
Ljus som himlen, yppig och rik som jorden,
Och som båda blommande utan gräns.

Hvad jag varit blef mig som en skugga,
Blek den glans, jag i hoppet sett.
Segrar, vunna redan, och segrar, drömda,
Allt var tomhet blott mot den stund, som var.

Vårens vindar förde mina segel
Utan syfte på ändlös ban,
Solbelysta, jublande vågors skuldror
Lyfte högt min sällhet mot Gudars hem.

Då var sorgen nära. Satt vid rodret
Jag, en afton, i drömmar sänkt,
Blott Oihonna vakade vid min sida,
Och från höjden såg oss en stjerna blott.

Och min brud hon tog min hand: o Hjalmar,
Hvarför blef du mig kär alltmer?
Tidigt redan var du Oihonnas hjelte;
Förrn din blick hon skådade, var hon din.

Hvi förblef min kärlek icke sådan!
Mod jag hade att dölja då
Hvad för dig jag fruktade uppenbara,
Rädd att af din stolthet med harm försmås.

Jag var lycklig då; min egen sällhet
Var mig mera än Hjalmar än.
Stolt Morannal kallade jag min fader,
Och som kungadotter jag blef din brud.

Nu förgäfves ville jag förtiga
Hvad jag skydde att röja då.
Allt jag kunde lida och allt fördraga,
Men dig svika, Hjalmar, förmår jag ej.

Stöt mig bort, förskjut mig! Ej Morannal,
Ej en konung min fader var.
Detta blod, som nu i mitt hjerta sjuder,
Var kanske en gång en föraktad slafs.

På ditt hemlands kust, den borg helt nära,
Der som kung du i glans skall bo,
Under Widars klippa, en stormig julnatt,
Togs jag upp ur vågen, ett bortvräkt barn.

Så hon talte. Blekna ej, o fader!
Hennes blod på mitt svärd du ser.
Morvens mö, Oihonna, min brud på hafvet,
Var din dotter, kung, och min syster var.

Dö hon ville, dö för mig. Jag bringar
Hennes helsning." Han teg. Hans stål
Sågs, en ljungeld lik, i hans barm sig gömma,
Och han sjönk på klippan i dödens ro.

Stunder efter stunder flydde. Dagen
Mätte stilla sin vandrings ban.
Som han sutit, stel, som en stod på grafvar,
Satt orörlig, tigande Fjalar qvar.

Hvad han tänkte visste ingen. Fasan
Från hans sida hvar kämpe skrämt.
Sjolf, den gamle, ensam, och Dargar, siarn,
Stodo när och sågo hans andes strid.

Först när solen sjönk mot skogen fjerran,
Slog mot höjden han ögat opp:
"Er är segern" talte han, "höge Gudar!
Jag är straffad vorden, jag pröfvat er.

Hvad är menskan, att mot er hon stormar!
Stjernor like, i onådd rymd,
Len J genom molnen af jordens öden,
Dem i lek en flägt af er vilja styr.

Mannen yfves: väldig, mångbepröfvad,
Van att segra, som klippan hård,
Vill han böja allt, dit hans ande bjuder,
Krossa allt, som möter med trotts han bud.

Och hans svärd är höjdt. Då rörs hans sinne
Flyktigt, lätt, af en osedd hand;
Och hans jernarm sjunker, hans blick, som ljungat,
Byter hotets blixt i en maktlös tår.

Hafvet svallar vredgadt, stormen ryter;
Men J bjuden, och vågen sänks,
Hafvet lyder, hafvet, som flottor slukar,
Har ej makt att svälja ett hjelplöst barn.

Jag har lärt er känna, ej jag blyges
Att mig böja för er en gång.
Mätt jag är på lifvet, och jordisk storhet
Är mig ringa vorden. Jag går till er.”

Så han sade, och med svärdet stilla
Skar han runor i ärrigt bröst.
Hjertats källor brusade fram ur djupet,
Varmt med Hjalmars blandades fadrens blod.

Sommarns qväll såg klar och ljus på norden,
Lugn sig bredde kring land och haf,
Bortom skogen dolde sin strålflod solen,
Och, likt dagen, slocknade Fjalar kung.